

EDC/HRE ΓΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ

CANTEEN

gr

Ενημέρωση

Η αντιπαράθεση είναι
ένα γεγονός της ζωής
- αποδεχτείτε τη!

Προετοιμασία

Η αντιπαράθεση
είναι στην καρδιά
της μάθησης!

Δράση

Όλοι μπορούν να
μιλούν ελεύθερα!

ΑΜΦΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Αμφιλεγόμενα ζητήματα

Ως διευθυντής θα γνωρίζετε, ίσως καλύτερα από τους περισσότερους, ότι η αντιπαράθεση είναι αναπόφευκτο μέρος της σχολικής ζωής σήμερα. Η χρήση των κοινωνικών δικτύων και οι άμεσες μορφές επικοινωνίας φέρνουν τους μαθητές σε καθημερινή επαφή με ζητήματα όπως η μετανάστευση, η κλιματική αλλαγή, η τρομοκρατία και τα δικαιώματα των ΛΟΑΤ. Η αντιμετώπιση θεμάτων όπως αυτά μπορεί να είναι απαιτητική, αλλά πώς αλλιώς θα τα καταλάβουν οι νέοι, αν δεν τους επιτρέπεται να συζητούν για αυτά στο σχολείο; Πώς θα μάθουν να σκέφτονται κριτικά ή να συζητούν δημοκρατικά αν δεν έχουν έναν εκπαιδευτικό να τους καθοδηγήσει; Η συζήτηση αμφιλεγόμενων θεμάτων έχει πολλά οφέλη, αλλά είναι κάτι που δεν πρέπει να παίρνουμε απροετοίμαστα. Μεταξύ άλλων, χρειάζεστε ένα καλά εκπαιδευμένο προσωπικό, την ύπαρξη ανάλογου προγράμματος σπουδών και ένα υποστηρικτικό σχολικό ήθος.

Το υλικό αυτής της ενότητας βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε δύο εγχειρίδια του Συμβουλίου της Ευρώπης:

Το εκπαιδευτικό πακέτο Διδασκαλία των Αμφιλεγόμενων Θεμάτων είναι διαθέσιμο στα ελληνικά για να το κατεβάσετε στο: <https://pjp-eu.coe.int/en/web/charter-edc-hre-pilot-projects/teaching-controversial-issues-developing-effective-training-for-teachers-and-school-leaders>

Το εργαλείο σχολικής αυτοαξιολόγησης Διαχείριση της Αντιπαράθεσης είναι διαθέσιμο στα ελληνικά για να το κατεβάσετε στο: <https://pjp-eu.coe.int/en/web/charter-edc-hre-pilot-projects/project-1-managing-controversy-a-whole-school-training-tool>

Αμφιλεγόμενα ζητήματα - Θέμα 1 - Αμφιλεγόμενα ζητήματα στο σχολείο

Αμφιλεγόμενα ζητήματα – Ποια και πού;

Μία αντιπαράθεση είναι κάτι περισσότερο από μία καθημερινή διαφωνία ή διαφορά απόψεων. Είναι κάτι που διεγείρει έντονα συναισθήματα και προκαλεί αρνητική αίσθηση και διάσταση απόψεων μεταξύ των ανθρώπων.

Οι αντιπαραθέσεις αποτελούν φυσικό μέρος της ζωής σε μία δημοκρατία και σε κάθε κοινότητα που εκτιμά και σέβεται την ελευθερία της έκφρασης, συμπεριλαμβανομένων των σχολείων.

Οι αντιπαραθέσεις ποικίλλουν ανάλογα με τον χρόνο και τον τόπο που εκδηλώνονται. Διαφοροποιούνται επίσης σε κλίμακα, από τοπική έως παγκόσμια.

Μερικές φορές μπορεί να προκύψει μία διαμάχη στο ίδιο το σχολείο. Για παράδειγμα, οι άνθρωποι μπορεί να διαφωνούν με:

- το τι διδάσκεται στο σχολείο σας, π.χ. η θεωρία της εξέλιξης,
- τους κανόνες του σχολείου σας, π.χ. σχετικά με το τι φορούν οι μαθητές,
- τις σχέσεις σας με την τοπική κοινωνία, π.χ. τη μεταχείριση των μεταναστών μαθητών

Ως διευθυντής, θα ανησυχείτε δικαιολογημένα για τον τρόπο που αντιμετωπίζονται τα αμφιλεγόμενα ζητήματα στο σχολείο σας – είτε πρόκειται για μία συζήτηση στην τάξη, για μία αντιπαράθεση επιχειρημάτων (debate) στο μαθητικό συμβούλιο, είτε για μία συνάντηση γονέων. Χρειάζεται να γνωρίζετε τις συνέπειες και τη ζημιά που μπορεί να προκληθεί στη φήμη του σχολείου σας, αν τα πράγματα βγουν εκτός ελέγχου.

Γι' αυτό είναι σημαντικό για εσάς να:

- κατανοήσετε τους κινδύνους της αντιμετώπισης των αμφιλεγόμενων ζητημάτων
- παρακολουθείτε τα θέματα που πιθανώς θεωρείτε αμφιλεγόμενα
- εκπαιδεύσετε το προσωπικό του σχολείου σας για τον τρόπο διαχείρισης των αμφιλεγόμενων θεμάτων με σύνεση

Αμφιλεγόμενα ζητήματα - Θέμα 1 - Αμφιλεγόμενα ζητήματα στο σχολείο

Αμφιλεγόμενα ζητήματα – Γιατί είναι καλό να μιλάμε

Είναι δελεαστικό να προσπαθήσετε να αποφύγετε τα αμφιλεγόμενα ζητήματα στο σχολείο. Μπορεί να σκέφτεστε ότι το να τα συζητήσετε ανοιχτά θα δημιουργήσει μόνο αρνητικά συναισθήματα, που οι μαθητές δεν θα είναι σε θέση να διαχειριστούν ή ότι θα υπάρξουν παράπονα.

Η αποφυγή σε αυτή την περίπτωση δεν είναι δημοκρατικός τρόπος. Ο **δημοκρατικός τρόπος επίλυσης διαφορών και συγκρούσεων των απόψεων είναι να μιλάτε γι' αυτές**. Είναι σημαντικό να συζητάτε τα θέματα, ανοιχτά και με σεβασμό. Το να μάθουμε πώς να το κάνουμε αυτό είναι ένα από τα πιο σημαντικά μαθήματα που μπορεί να μας διδάξει ένα σχολείο.

Παρακάτω θα βρείτε **μερικούς ακόμη λόγους γιατί είναι καλό να μιλάτε στο σχολείο για τα αμφιλεγόμενα ζητήματα**. Ποιοι νομίζετε ότι είναι οι πιο σημαντικοί; Προσπαθήστε να τους κατατάξετε σε μία κλίμακα από 1-10. Αυτή είναι μία άσκηση που μπορείτε επίσης να κάνετε με τους μαθητές σας, το προσωπικό ή τους γονείς.

1. Αναπτύσσει την ικανότητα της κριτικής και αναλυτικής σκέψης	
2. Προετοιμάζει τους μαθητές να διαχειρίζονται μελλοντικές αντιπαραθέσεις που πιθανόν θα αντιμετωπίσουν	
3. Δίνει στους μαθητές την ευκαιρία να εκφραστούν	
4. Βοηθά τους μαθητές να καταλάβουν αυτά που βλέπουν και ακούν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης	
5. Εκθέτει τους μαθητές σε μία ευρύτερη κατανόηση του κόσμου	
6. Καθιστά τα σχολικά μαθήματα πιο ρεαλιστικά και εκσυγχρονισμένα	
7. Κάνει τους μαθητές να αισθάνονται πως το σχολείο και η κοινωνία εκτιμάει την άποψη τους	
8. Βοηθά τους μαθητές να σέβονται τους ανθρώπους με διαφορετικές απόψεις και υπόβαθρα	
9. Επισημαίνει την παραπληροφόρηση και τις ψεύτικες ειδήσεις (fake news) στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης	
10. Δίνει στους μαθητές αυτοεκτίμηση και μία αίσθηση αυτοπεποίθησης	

Φυσικά, αυτό δεν σημαίνει ότι όλα τα θέματα, όσο αμφιλεγόμενα και να είναι, πρέπει να συζητιούνται στο σχολείο. Αυτό που δείχνει αυτή η άσκηση είναι ότι έχετε πολλά να κερδίσετε μέσω της συζήτησης αμφιλεγόμενων θεμάτων στο σχολείο αν μπορείτε να τα διαχειριστείτε με ασφάλεια.

Αμφιλεγόμενα ζητήματα - Θέμα 1 - Αμφιλεγόμενα ζητήματα στο σχολείο

Αμφιλεγόμενα ζητήματα – Τι θέλουν να συζητήσουν τα μέλη της σχολικής σας κοινότητας;

Ένας τρόπος αντιμετώπισης της ανάγκης να συζητηθούν με σοβαρότητα τα δύσκολα θέματα είναι να μάθετε για τι πραγματικά θα ήθελαν να μιλήσουν οι άνθρωποι στο σχολείο σας. Παρακάτω βρίσκεται μία έρευνα που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε με τους εκπαιδευτικούς, τους μαθητές και τους γονείς. Διαχωρίζει τα αμφιλεγόμενα ζητήματα σε τρία είδη – αυτά που σχετίζονται με τα μαθήματα, με την καθημερινή σχολική ζωή και με τις σχέσεις γονέων–σχολείου. Όταν έχετε τα αποτελέσματα, μπορείτε να αναλάβετε δράση για να ξεκινήσετε συζητήσεις σχετικά με τα θέματα που φαίνονται πιο επείγοντα.

	Εκπαιδευτικοί	Μαθητές	Γονείς
Μαθήματα			
Καθημερινή Σχολική Ζωή			
Σχέσεις Γονέων-Σχολείου			

Αμφιλεγόμενα ζητήματα - Θέμα 2 - Διαχείριση αμφιλεγόμενων ζητημάτων με ασφάλεια

Διαχείριση αμφιλεγόμενων ζητημάτων στην τάξη – Ποιες δεξιότητες χρειάζονται οι εκπαιδευτικοί;

Για να είναι σε θέση να διαχειριστούν με ασφάλεια τα αμφιλεγόμενα θέματα στην τάξη, οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται ένα ευρύ φάσμα δεξιοτήτων. Αυτές περιλαμβάνουν:

- πώς να επιλέγουν θέματα για συζήτηση
- πώς να διαχειρίζονται τις προσωπικές τους πεποιθήσεις και προκαταλήψεις
- πώς να απαντούν σε ρατσιστικά, σεξιστικά και άλλα υποτιμητικά σχόλια
- πώς να συντονίζουν μία συζήτηση χωρίς να παίρνουν θέση
- πώς να ενθαρρύνουν τους μαθητές να ακούν και άλλες απόψεις
- πώς να μάθουν στους μαθητές να συζητούν θέματα με σεβασμό
- πώς να αποτρέπουν την έκρηξη των συναισθημάτων στην τάξη
- πώς να διαχειρίζονται την έλλειψη γνώσεων σε ένα θέμα.

Ζητήστε από το εκπαιδευτικό προσωπικό να αξιολογήσει τις πιο αδύναμες δεξιότητές του όσον αφορά την ικανότητά τους να αντιμετωπίζουν αμφιλεγόμενα ζητήματα. Χρησιμοποιήστε αυτές τις πληροφορίες ως βάση για να επιλέξετε τις κατάλληλες μορφές επαγγελματικής εξέλιξης και κατάρτισης όταν προκύψει η ευκαιρία.

Αμφιλεγόμενα ζητήματα - Topic 2: Handling controversial issues safely

Διαχείριση αμφιλεγόμενων ζητημάτων στην τάξη – Πρακτικές ιδέες

Η διαχείριση της συζήτησης ενός αμφιλεγόμενου θέματος με ασφάλεια στην τάξη απαιτεί μία σειρά δεξιοτήτων από τον εκπαιδευτικό. Εδώ θα βρείτε 4 ιδέες για δραστηριότητες που απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς και θα βοηθήσουν το διδακτικό προσωπικό να αναπτύξει ορισμένες από τις απαραίτητες δεξιότητες.

1. Πώς να διαχειρίζονται τις προσωπικές τους πεποιθήσεις και προκαταλήψεις

Δώστε στους εκπαιδευτικούς μία επιλογή εικόνων με ανθρώπινα πρόσωπα (κομμένες από περιοδικά). Ρωτήστε, “Ποιος είναι ο τρομοκράτης;” και αφήστε τους να εξηγήσουν τη διαδικασία της σκέψης τους μέχρι να καταλήξουν σε μία απάντηση. Στη συνέχεια, διευκρινίστε ότι δεν υπάρχει σωστή απάντηση. Οι πεποιθήσεις και οι προκαταλήψεις που εκφράζονται είναι όλες στο μυαλό των εκπαιδευτικών. Συνεχίστε ζητώντας από τους εκπαιδευτικούς να προσπαθήσουν να εντοπίσουν τις ασυνείδητες πεποιθήσεις και προκαταλήψεις που μπορεί να έχουν σχετικά με συγκεκριμένα αμφιλεγόμενα θέματα που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν στο σχολείο.

2. Πώς να απαντούν σε ρατσιστικά και άλλα υποτιμητικά σχόλια

Δώστε μερικά σενάρια στα οποία οι μαθητές κάνουν ρατσιστικές ή άλλες υποτιμητικές παρατηρήσεις. Ζητήστε από τους εκπαιδευτικούς να σκεφτούν και να συζητήσουν σε ομάδες διαφορετικούς τρόπους αντιμετώπισης, λαμβάνοντας υπόψιν τα αντίστοιχα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματά τους. Πειραματιστείτε με διαφορετικές απαντήσεις, όπως “Πώς σας δημιουργήθηκε αυτή η εντύπωση;” ή “Συνειδητοποιήσατε πόσο σκληρό ακούγεται αυτό σε μερικούς ανθρώπους;” Σκεφτείτε τότε και πώς θα ήταν πιθανώς ενδεδειγμένο να εισάγετε τους μαθητές στην έννοια της ‘ρητορικής του μίσους’.

3. Πώς να ενθαρρύνουν τους μαθητές να υπολογίζουν και άλλες απόψεις

Οι εκπαιδευτικοί εκφράζουν τις απόψεις τους για ορισμένα αμφιλεγόμενα θέματα. Ζητήστε τους να διαλέξουν αυτό για το οποίο αισθάνονται πιο σίγουροι και να προσπαθήσουν να επιχειρηματολογήσουν υπέρ της αντίθετης άποψης. Δώστε στους συναδέλφους σας την ευκαιρία να αμφισβητήσουν αυτό που πιστεύουν κατά την υιοθέτηση αυτού του ρόλου. Ανακεφαλαιώστε ρωτώντας τους τι έμαθαν από αυτήν την εμπειρία σχετικά με τέτοιου είδους απόψεις και τους ανθρώπους που τις ενστερνίζονται. Σκεφτείτε τότε και πώς θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί η άσκηση αυτή με τους μαθητές στο σχολείο.

4. Πώς να αποτρέπουν την έκρηξη των συναισθημάτων στην τάξη

Ζητήστε από τους εκπαιδευτικούς να πειραματιστούν σε ομάδες σχετικά με την “αποπροσωποποίηση” των ερωτήσεων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν όταν συντονίζουν μία συζήτηση στην τάξη, δηλαδή κάνοντάς τους κοινωνικής φύσεως ερωτήσεις αντί για προσωπικές. Για παράδειγμα, αλλάζοντας την ερώτηση “Τι πιστεύετε για τους μετανάστες εργαζομένους;” με την “Τι πιστεύουν οι άνθρωποι για τους μετανάστες εργαζομένους;”. Εξασκηθείτε με διάφορα παραδείγματα. Συζητήστε την επίδραση που μπορεί να έχει στις συζητήσεις στο σχολείο αυτή η αλλαγή της γλώσσας και τις καταστάσεις όπου θα μπορούσε να φανεί πολύτιμη.

Αμφιλεγόμενα ζητήματα - Διαχείριση αμφιλεγόμενων ζητημάτων στην τάξη – Οι ρόλοι των εκπαιδευτικών

Διαχείριση αμφιλεγόμενων ζητημάτων στην τάξη – Οι ρόλοι των εκπαιδευτικών

Όπως όλοι οι άνθρωποι, οι εκπαιδευτικοί δικαιούνται να έχουν τις δικές τους απόψεις. Αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα όμως ότι θα πρέπει να τις μοιράζονται με τους μαθητές τους ή ότι θα πρέπει να ευνοούν τις απόψεις που συμφωνούν με τις δικές τους. Επομένως, ποιανού το μέρος πρέπει να παίρνει ένας εκπαιδευτικός σε μία συζήτηση στην τάξη;

Το θέμα δεν είναι να πάρει τη μία ή την άλλη πλευρά. Ο σκοπός είναι να βοηθήσει τους μαθητές να μάθουν. Για να το κάνει αυτό, υπάρχει μία ποικιλία ρόλων που μπορεί να παίξει ο εκπαιδευτικός στην τάξη. Παρακάτω θα βρείτε έξι διαφορετικούς ρόλους και τις καταστάσεις στις οποίες μπορείτε να τους χρησιμοποιήσετε

«ΟΥΔΕΤΕΡΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ/ΠΡΟΕΔΡΟΣ»

Βεβαιωθείτε ότι όλοι οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να εκφράσουν μία άποψη, χωρίς εσείς να σχολιάζετε. Υιοθετήστε αυτόν τον ρόλο όταν οι μαθητές είναι καλά ενημερωμένοι και η συζήτηση είναι ισότιμα διανεμημένη

«ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ»

Υποστηρίξτε μία αντίθετη άποψη από αυτή που εκφράζουν οι μαθητές. Υιοθετήστε αυτόν τον ρόλο όταν οι περισσότεροι από τους μαθητές εκφράζουν την ίδια γνώμη

«ΣΥΜΜΑΧΟΣ»

Πάρτε το μέρος ενός ατόμου ή μίας συγκεκριμένης ομάδας μαθητών. Χρησιμοποιήστε αυτή τη στρατηγική για να στηρίξετε τους αδύναμους μαθητές ή μία περιθωριοποιημένη ομάδα

«ΕΠΙΣΗΜΗ ΓΡΑΜΜΗ»

Ενημερώστε τους μαθητές σχετικά με την επίσημη άποψη. Υιοθετήστε αυτή τη στάση για να ασχοληθείτε με ένα ζήτημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, επίσημης σχολικής πολιτικής ή ενός κυβερνητικού διατάγματος

«ΙΣΟΡΡΟΠΗΜΕΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ»

Εκθέστε μία σειρά από διαφορετικές επιλογές και επιχειρήματα. Είναι χρήσιμο όταν οι μαθητές δεν γνωρίζουν διαφορετικές απόψεις ή υποστηρικτικά επιχειρήματα

«ΠΟΛΙΤΗΣ»

Υιοθετήστε αυτόν τον ρόλο για να γνωστοποιήσετε τις δικές σας απόψεις. Χρησιμοποιήστε αυτή τη στρατηγική όταν οι μαθητές αμφισβητούν την αμεροληψία σας

Αμφιλεγόμενα ζητήματα - Θέμα 3 - Αμφιλεγόμενα ζητήματα στο Αναλυτικό Πρόγραμμα

Αμφιλεγόμενα ζητήματα στο Αναλυτικό Πρόγραμμα – Πού και ποια;

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα μπορεί συχνά να αποτελέσει μία πηγή αντιπαράθεσης σε ένα σχολείο. Ορισμένα σχολικά μαθήματα συνδέονται περισσότερο με την αντιπαράθεση σε σχέση με άλλα. Παρακάτω θα βρείτε μερικά παραδείγματα για να προσέξετε.

- **Ιστορία** – αντικρουόμενες εκδοχές της ιστορίας της χώρας σας
- **Θρησκευτικά** – αντικρουόμενες απόψεις για την ηθική και τη θρησκευτική αλήθεια
- **Αγωγή Υγείας** – αντικρουόμενες στάσεις απέναντι στη σεξουαλικότητα και την ηθική συμπεριφορά
- **Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή** – αντικρουόμενα πολιτικά προγράμματα και ιδεολογίες
- **Λογοτεχνία** – αντικρουόμενες απόψεις σχετικά με τις ηθικές και κοινωνικές στάσεις που εκφράζονται στα μυθιστορήματα
- **Φυσικές Επιστήμες** – αντικρουόμενες απόψεις σχετικά με την εφαρμογή της επιστήμης και τη σύγκρουση της με τη θρησκεία.

Ως διευθυντής είναι σημαντικό να γνωρίζετε ότι οι άνθρωποι στη σχολική σας κοινότητα μπορεί να διαφωνούν έντονα με τον τρόπο που το σχολείο σας χειρίζεται μερικά από αυτά τα θέματα, π.χ. με την εκδοχή της ιστορίας που διδάσκεται στο μάθημα ή με τη χρήση ενός συγκεκριμένου βιβλίου στη Λογοτεχνία.

Σε πολλές περιπτώσεις το αναλυτικό πρόγραμμα είναι υποχρεωτικό και δεν έχετε τη δυνατότητα να το τροποποιήσετε. Σε περίπτωση που υπάρχει ανησυχία σχετικά με μία διαφωνία που βγαίνει εκτός ελέγχου, ίσως χρειαστεί να αντιμετωπίσετε την κατάσταση κάνοντας μία **δημόσια δήλωση**. Έτσι θα κατευνάσετε τους φόβους για τον τρόπο με τον οποίο το σχολείο σας χειρίζεται το εν λόγω θέμα.

Μακροπρόθεσμα, ωστόσο, η καλύτερη στρατηγική είναι να διασφαλίσετε ότι το διδακτικό προσωπικό γνωρίζει για τις πιθανές αντιπαράθεσεις στα μαθήματα που διδάσκουν, και ότι έχουν τις απαιτούμενες **δεξιότητες** για την ασφαλή αποκλιμάκωση των αμφιλεγόμενων ζητημάτων..

Αμφιλεγόμενα ζητήματα - Θέμα 3 - Αμφιλεγόμενα ζητήματα στο Αναλυτικό Πρόγραμμα

Αμφιλεγόμενα ζητήματα στο Αναλυτικό Πρόγραμμα – Δημιουργώντας ευκαιρίες για συζήτηση

Ενώ ορισμένα σχολικά μαθήματα έχουν περισσότερη σχέση με την αντιπαράθεση από άλλα, υπάρχουν ευκαιρίες να συζητήσετε για αμφιλεγόμενα θέματα σε κάθε μάθημα του Αναλυτικού προγράμματος αν ξέρετε πού να κοιτάξετε. Η συζήτηση αυτών των θεμάτων στην τάξη θα συμβάλει όχι μόνο στη δημοκρατική εκπαίδευση των μαθητών, αλλά και σε μία βαθύτερη κατανόηση του ίδιου του μαθήματος.

Ωστόσο, οι εκπαιδευτικοί των συγκεκριμένων μαθημάτων ίσως να μην αναγνωρίζουν πάντα την ύπαρξη αυτών των ευκαιριών. Επομένως, χρησιμοποιήστε αυτές τις δύο δραστηριότητες για να βοηθήσετε το προσωπικό σας να εντοπίσει μερικές από τις δυνατότητες.

1. «ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ»

Σχηματίστε μικτές ομάδες εκπαιδευτικών από διάφορα σχολικά μαθήματα. Ζητήστε από τις ομάδες να σκεφτούν με ιδεοθύελλα παραδείγματα ζητημάτων που είναι σήμερα αμφιλεγόμενα στο σχολείο σας, στην κοινότητα ή στην κοινωνία. Αναγνωρίστε εκείνα που ήδη καλύπτονται από το υποχρεωτικό αναλυτικό πρόγραμμα και βάλτε τα σε μία πλευρά. Ζητήστε από τις ομάδες να επικεντρωθούν στα ζητήματα που απέμειναν και να τα αξιολογήσουν ανάλογα με τη συνάφειά τους με τις ζωές και την εκπαίδευση των μαθητών σας. Στη συνέχεια, οι ομάδες επιλέγουν τα πιο συναφή θέματα και προσπαθούν να τα συνδέσουν με τα τωρινά μαθήματα στο σχολικό αναλυτικό σας πρόγραμμα. Συγκρίνετε τα αποτελέσματα από τις διάφορες ομάδες και ζητήστε από τους υπεύθυνους των μαθημάτων να σκεφτούν πώς μπορούν να συμπεριλάβουν αυτά τα ζητήματα στη διδασκαλία των μαθημάτων τους.

2. «ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ TAXYPANTEBOY»

Διαμορφώστε ένα δωμάτιο με σειρές από τρεις καρέκλες απέναντι η μία από την άλλη σε κάθε πλευρά των τραπεζιών. Χωρίστε το προσωπικό σε ομάδες των έξι ατόμων, έτσι ώστε να μην περιλαμβάνει καμία ομάδα δύο εκπαιδευτικούς που διδάσκουν το ίδιο μάθημα. Τοποθετήστε κάθε ομάδα σε τρία ζευγάρια γύρω από ένα τραπέζι, με τα μέλη του κάθε ζευγαριού το ένα απέναντι στο άλλο. Ζητήστε από κάθε ζευγάρι να εντοπίσει ένα αμφιλεγόμενο ζήτημα που εμπεριέχεται και στα δύο μαθήματά τους. Εναλλάξτε μία θέση στην ομάδα κάθε λίγα λεπτά και επαναλάβετε τη διαδικασία. Τα ζευγάρια θα πρέπει να σημειώνουν τις προτάσεις τους για να τις συζητήσουν αργότερα στον αναστοχασμό της ολομέλειας.

Αμφιλεγόμενα ζητήματα - Θέμα 3 - Αμφιλεγόμενα ζητήματα στο Αναλυτικό Πρόγραμμα

Αμφιλεγόμενα ζητήματα στο Αναλυτικό Πρόγραμμα – Συντονίζοντας συζήτηση

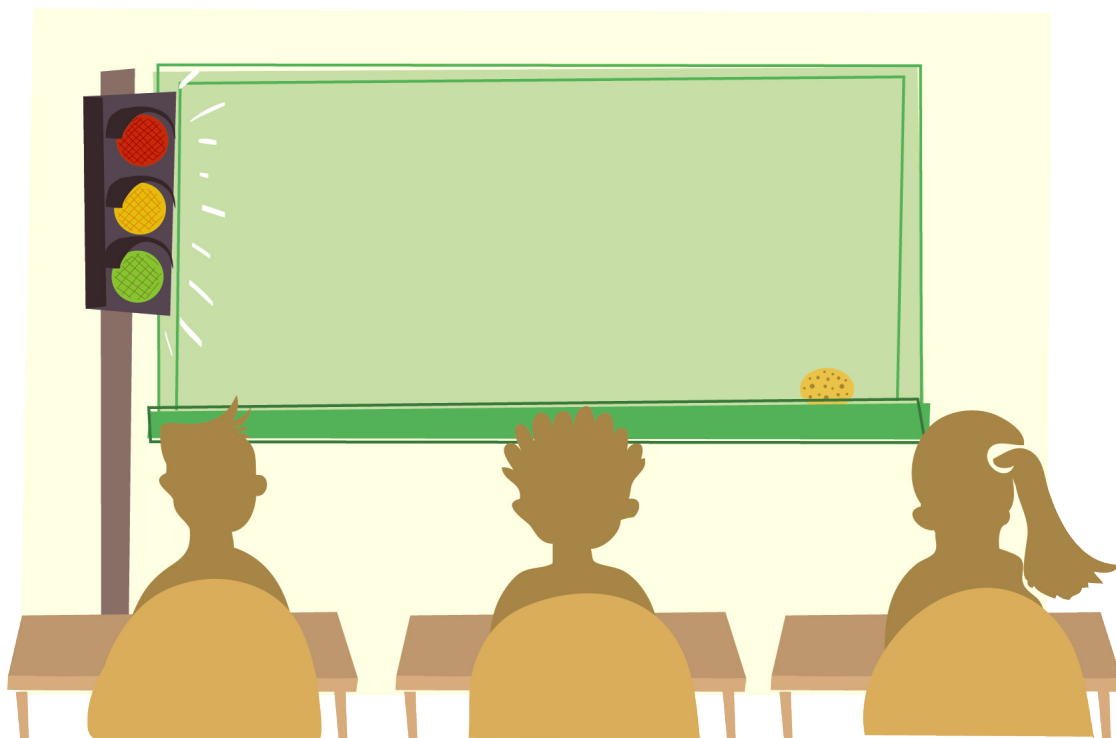
Πώς παρουσιάζετε τα αμφιλεγόμενα θέματα για συζήτηση στην τάξη; Το να ζητάτε απλώς από τους μαθητές να παίρνουν θέση και να επιχειρηματολογούν υπέρ ή κατά μίας πρότασης σπάνια είναι αρκετό. Δεν αντιπροσωπεύει τη δυσκολία των ζητημάτων ή την έλλειψη πληροφοριών που έχουν κάποιοι γι' αυτά.

«ΣΥΜΦΩΝΩ, ΔΙΑΦΩΝΩ, ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ / ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΨΗ»

Βάλτε σε τρεις τοίχους της τάξης τις ετικέτες «ΣΥΜΦΩΝΩ», «ΔΙΑΦΩΝΩ» και «ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ». Διαβάστε δυνατά μία δήλωση για ένα αμφιλεγόμενο θέμα, π.χ. «Δεν είναι σωστό να τρώμε κρέας». Ζητήστε από τους μαθητές να σκεφτούν ο καθένας μόνος του τη δήλωση και να πάνε στον τοίχο που εκφράζει καλύτερα τη γνώμη τους, δηλαδή εάν συμφωνούν ή διαφωνούν με αυτή ή δεν έχουν άποψη. Μετακινήστε τις καρτέκλες και τα τραπέζια έτσι ώστε οι μαθητές να κάθονται σε σειρές κατά μήκος των τοίχων που έχουν επιλέξει, στραμμένοι προς τα μέσα. Οι «ΣΥΜΦΩΝΩ» και οι «ΔΙΑΦΩΝΩ» θα πρέπει να είναι απέναντι ο ένας από τον άλλον και ανάμεσα τους οι «ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ». Δώστε στους μαθητές μία ευκαιρία να εκφράσουν και να συζητήσουν τις απόψεις τους, εναλλάξ, με ένα άτομο να μιλάει κάθε φορά – ως εξής:

- Οι «ΣΥΜΦΩΝΩ» θέτουν τα επιχειρήματά τους στους «ΔΙΑΦΩΝΩ»
- Οι «ΔΙΑΦΩΝΩ» θέτουν τα αντεπιχειρήματά τους στους «ΣΥΜΦΩΝΩ»
- Οι «ΣΥΜΦΩΝΩ» και οι «ΔΙΑΦΩΝΩ» αλληλεπιδρούν με τα επιχειρήματα του άλλου
- Οι «ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ» εκφράζουν τις σκέψεις τους πάνω στο θέμα – όσο μπερδεμένες και αν είναι – και έχουν την ευκαιρία να αμφισβητήσουν τους «ΣΥΜΦΩΝΩ» και «ΔΙΑΦΩΝΩ»
- Οι «ΣΥΜΦΩΝΩ», οι «ΔΙΑΦΩΝΩ» και οι «ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ» αλληλεπιδρούν με τα επιχειρήματα και τις ερωτήσεις των άλλων..

Αυτού του είδους η δραστηριότητα απαιτεί τουλάχιστον μιάμιση ώρα, ίσως και περισσότερο. Ως ανατροφοδότηση, μπορείτε να ζητήσετε από τους μαθητές να αναλογιστούν την κατάσταση των απόψεών τους μετά την άσκηση, να προσδιορίσουν τα βασικά σημεία της αντιπαράθεσης ή να σκεφτούν πώς θα μπορούσαν να ερευνήσουν το θέμα αναλυτικότερα.

Αμφιλεγόμενα ζητήματα - Θέμα 4 - Αμφιλεγόμενα ζητήματα και σχολική κουλτούρα

Αμφιλεγόμενα ζητήματα και σχολική κουλτούρα – Αισθανόμαστε ασφαλείς να μιλήσουμε;

Ως διευθυντής, θα γνωρίζετε ότι η ποιότητα της καθημερινής ζωής και της κουλτούρας ενός σχολείου μπορεί να κάνει τη διαφορά στο πόσο καλά μαθαίνουν και επιτυγχάνουν οι μαθητές. Συμβαίνει ακριβώς το ίδιο με τα αμφιλεγόμενα ζητήματα. Η συζήτηση για δύσκολα θέματα μπορεί να είναι εξίσου άβολη και αγχωτική για τους εκπαιδευτικούς, τους μαθητές και τους γονείς. Επομένως, είναι σημαντικό να δημιουργήσετε μία σχολική κουλτούρα στην οποία οι άνθρωποι θα νιώθουν ελεύθεροι **να μιλούν ανοιχτά για ευαίσθητα θέματα χωρίς να φοβούνται την κριτική.**

Μία υποστηρικτική σχολική κουλτούρα

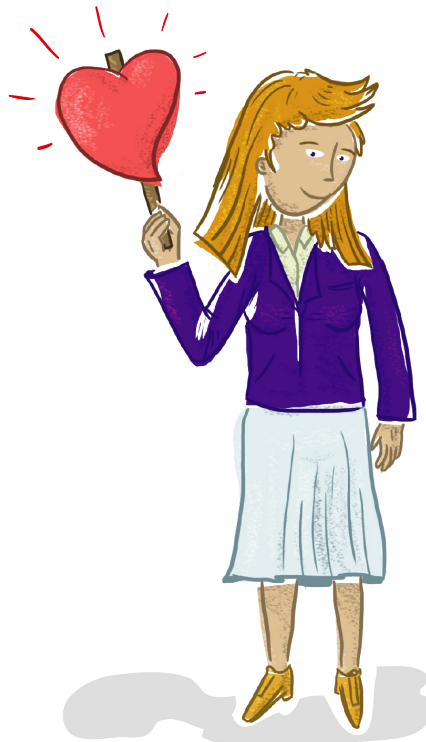
Ποια είναι τα στοιχεία μίας τέτοιας κουλτούρας; Μία κουλτούρα που είναι πιθανό να υποστηρίξει τη συζήτηση δύσκολων θεμάτων έχει τα παρακάτω στοιχεία. Είναι:

- **ασφαλής** – όλοι είναι απαλλαγμένοι από εκφοβισμό και βρισιές
- **φιλόξενη** – όλοι γνωρίζονται μεταξύ τους και αισθάνονται μέρος της κοινής σχολικής κοινότητας
- **ανοιχτή** – όλοι είναι ελεύθεροι να σχηματίσουν, να πειραματιστούν και να εκφράσουν τις δικές τους ιδέες
- **συμπεριληπτική** – όλοι μπορούν να συμμετέχουν σε οποιαδήποτε σχολική δραστηριότητα σε ισότιμη βάση
- **σεβόμενη τα δικαιώματα** – τα ανθρώπινα δικαιώματα όλων γίνονται σεβαστά, ειδικά η ελευθερία της έκφρασης, των πεποιθήσεων και της θρησκείας, της ιδιωτικής ζωής και της ελευθερίας από υποτιμητική μεταχείριση
- **δημοκρατική** – όλοι έχουν λόγο στη λήψη των σχολικών αποφάσεων.

Σχολικοί κανόνες και πολιτικές συμπεριφοράς

Το να έχετε τους σωστούς σχολικούς κανόνες ή πολιτικές συμπεριφοράς και να τους εφαρμόζετε κατάλληλα βοηθάει να εγκαθιδρύσετε το είδος της κουλτούρας που χρειάζεστε. Αυτό ισχύει τόσο για τους κανόνες που αφορούν την καθημερινή συμπεριφορά μέσα και γύρω από το σχολείο όσο και για τους κανόνες που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί για να συντονίζουν τις συζητήσεις στην τάξη.

Υπάρχουν τομείς αντιπαράθεσης για τους οποίους δεν μπορούν να μιλήσουν οι εκπαιδευτικοί με τους μαθητές λόγω της κυρίαρχης κουλτούρας του σχολείου σας; Αν ναι, ποιοι είναι αυτοί και γιατί;

Αμφιλεγόμενα ζητήματα - Θέμα 4 - Αμφιλεγόμενα ζητήματα και σχολική κουλτούρα

Αμφιλεγόμενα ζητήματα και σχολική κουλτούρα –Αξιολογήστε το σχολείο σας

Σε ποιο βαθμό το ήθος και η κουλτούρα που επικρατούν στο σχολείο σας ενθαρρύνουν τους ανθρώπους να συζητούν για δύσκολα ζητήματα; Ένας τρόπος για να ανακαλύψετε πόσο ανοιχτό είναι το σχολείο σας σε τέτοιου είδους συζητήσεις είναι να πραγματοποιήσετε μία απλή έρευνα. Για να έχετε μία ολοκληρωμένη εικόνα, είναι σημαντικό να συμπεριλάβετε τους γονείς, τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς.

Εδώ είναι μερικές βασικές ερωτήσεις που θα μπορούσατε να κάνετε στα εμπλεκόμενα μέρη του σχολείου σας:

ΕΡΕΥΝΑ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ

Σε αυτό το σχολείο:

1. Πώς σου φέρονται οι άλλοι;
2. Πόσο ασφαλής νιώθεις;
3. Όταν υπάρχει κάποιο πρόβλημα ξέρεις σε ποιον να απευθυνθείς;
4. Πόσο πολύ αισθάνεσαι ότι σε ακούνε;
5. Τι ευκαιρίες έχεις να εκφράσεις τις απόψεις σου;
6. Πόσο συχνά έχεις την ευκαιρία να συζητήσεις τις απόψεις σου με άλλους από το σχολείο;
7. Τι δικαίωμα λόγου έχεις στους σχολικούς κανόνες και στη λήψη αποφάσεων;
8. Πόσο καλά νομίζεις ότι έχουν ενταχθεί οι μαθητές από διαφορετικά υπόβαθρα;
9. Πόσο φιλόξενη είναι η σχολική κουλτούρα για τα άτομα με αναπηρίες, διαφορετικού φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού, ή που ανήκουν σε διαφορετικές εθνικές ή θρησκευτικές ομάδες;

Αμφιλεγόμενα ζητήματα - Θέμα 4 - Αμφιλεγόμενα ζητήματα και σχολική κουλτούρα

Αμφιλεγόμενα ζητήματα και σχολική κουλτούρα – Ενθάρρυνση της γνώμης των μαθητών στην τάξη

Είναι δύσκολο για τους μαθητές να συμμετέχουν σε συζητήσεις που αφορούν αμφιλεγόμενα θέματα αν δεν έχουν ήδη συνηθίσει να μιλούν δημόσια στο σχολείο. Δίνοντας συχνά στους μαθητές ευκαιρίες για να μιλούν στην τάξη, συνηθίζουν να εκφράζονται μπροστά σε άλλους. Τους βοηθά να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση στο να μιλούν δημόσια και να γίνουν πιο ικανοί στη διαδικασία.

Το σημαντικό είναι ότι οι μαθητές νιώθουν ότι τους ακούνε όταν μιλάνε και ότι γίνονται σεβαστές οι απόψεις τους.

Ένας τρόπος να βοηθήσετε το προσωπικό να προσφέρει στην τάξη αρκετές ευκαιρίες για να παίρνουν το λόγο οι μαθητές, είναι να δημιουργήσετε ένα **Ερωτηματολόγιο καταγραφής γνώμης** για το σχεδιασμό του μαθήματος. Αφού χρησιμοποιήσουν για κάποιο καιρό το ερωτηματολόγιο, οι εκπαιδευτικοί θα διαπιστώσουν ότι το ακολουθούν αυτόματα. Μπορείτε επίσης να χρησιμοποιήσετε ένα τέτοιο ερωτηματολόγιο για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του μαθήματος..

Εδώ θα βρείτε ένα παράδειγμα:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΓΝΩΜΗΣ ΜΑΘΗΤΩΝ

Σε αυτό το μάθημα, υπάρχουν ευκαιρίες για τους μαθητές να:

Κάνουν μία ερώτηση;

Εκφράσουν μία γνώμη;

Αλληλεπιδράσουν με άλλους;

Κάνουν μία πρακτική πρόταση;

Ψηφίσουν;

